

EWALUACJA WEWNĘTRZNA 2015/2016

**Rozpoznanie stopnia rozpowszechniania sprawstwa agresji elektronicznej.
Zdiagnozowanie cech i charakterystyk rodzajów przemocy z wykorzystywaniem nowych
technik komunikacji**

Zespół ewaluacyjny:

mgr Elżbieta Zając

mgr Anna Pliszyło

mgr Dariusz Stawarski

Wprowadzenie

W ramach prowadzenia w naszej szkole diagnozy zjawiska przemocy z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego wyniki zaprezentowano w poniższym dokumencie.

Problematyka badawcza koncentrowała się wokół obszarów związanych z terminem cyberprzemoc, agresja elektroniczna czy cyberbullying, których podstawowymi formami są: nękanie, szantażowanie z użyciem sieci internetowej, straszenie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, filmów, zdjęć z użyciem sieci oraz podszywanie się pod kogoś innego wbrew jego woli, a tym samym czy badana grupa pada ofiarą cyberprzemocy oraz czy sama stosuje ww. formy agresji elektronicznej. Analizie zostały poddane takie tematy jak bezpieczeństwo w sieci, zasady korzystania z Internetu oraz procedury postępowania w przypadku aktów cyberprzemocy.

Techniką uzyskania materiału badawczego zastosowaną w omawianym badaniu była ankieta. Jej zaletą jest wysoki stopień standaryzacji oraz możliwość przeprowadzenia w krótkim czasie badania dużej liczby respondentów.

Termin badań:

Badanie ankietowe przeprowadzono: maj 2016 roku.

Analizę dokumentów przeprowadzono w okresie: 17 – 30 maja 2016 roku.

Metody badawcze:

Metoda sondażu z wykorzystaniem anonimowej ankiety dla uczniów i nauczycieli.

Metoda analizy dokumentów.

Narzędzia badawcze:

Kwestionariusz ankiety dla uczniów zawierał 20 pytań.

Kwestionariusz ankiety dla nauczycieli zawierał 9 pytań.

Po przeprowadzonym ankietowaniu dokonano analizy ilościowej i jakościowej otrzymanych wyników.

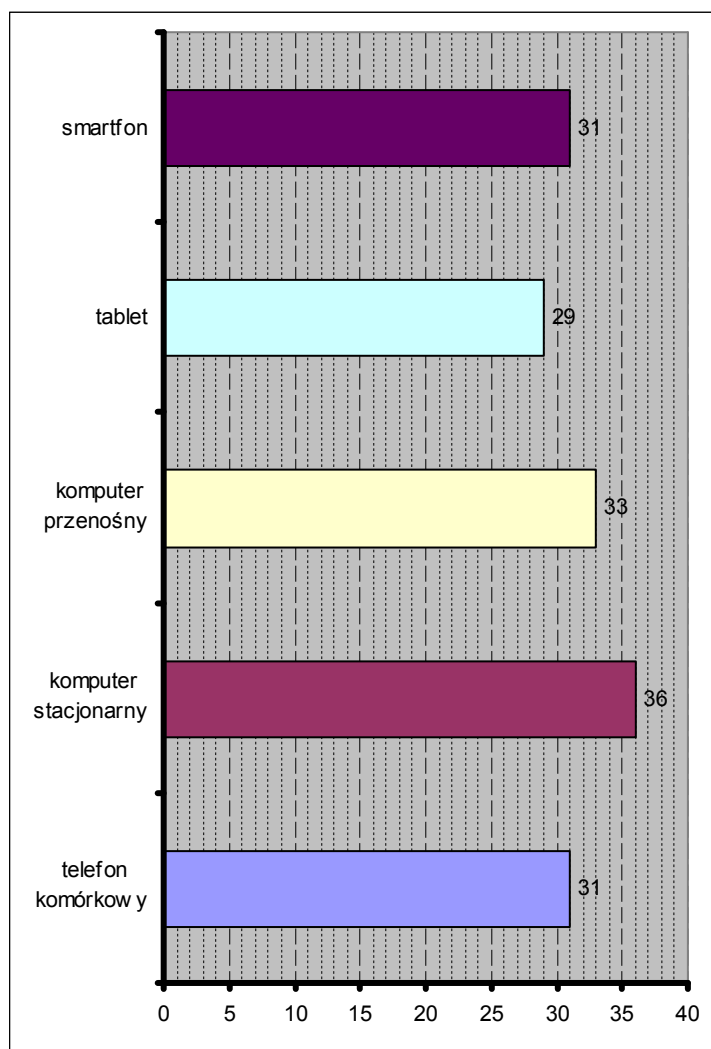
Badanie zostało przeprowadzone na losowo wybranej próbie. Dobór wielkości badanych grup zgodny był z najwyższymi standardami prowadzenia badań socjologiczno-ewaluacyjnych oraz potrzeb szkoły.

I. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO DLA UCZNIÓW

W badaniu ankietowym wzięło udział 62 uczniów z klas IV i VI. Ankieta składała się z 20 pytań.

1. Z których urządzeń nowych technologii korzystasz?

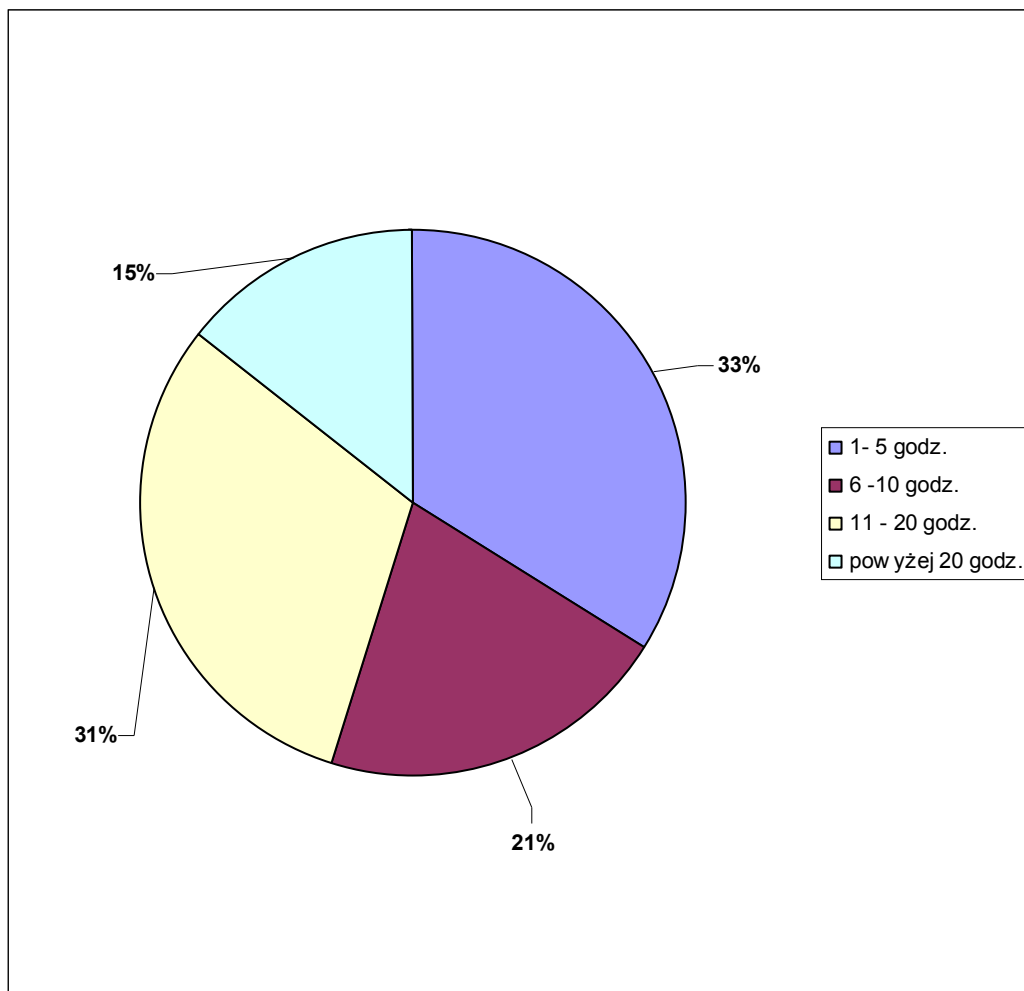
telefon komórkowy	31
komputer stacjonarny	36
komputer przenośny	33
tablet	29
smartfon	31

1. Ankietowani uczniowie mogli wskazać kilka odpowiedzi na powyższe pytanie.
2. 58% badanych przyznaje, że korzysta z komputera stacjonarnego, nieco mniej uczniów 53% używa komputera przenośnego.
3. Połowa respondentów korzysta z telefonu komórkowego i smartfonu, natomiast 47% przyznaje, że używa tabletu.

2. Ile przeciętnie godzin tygodniowo korzystasz z Internetu?

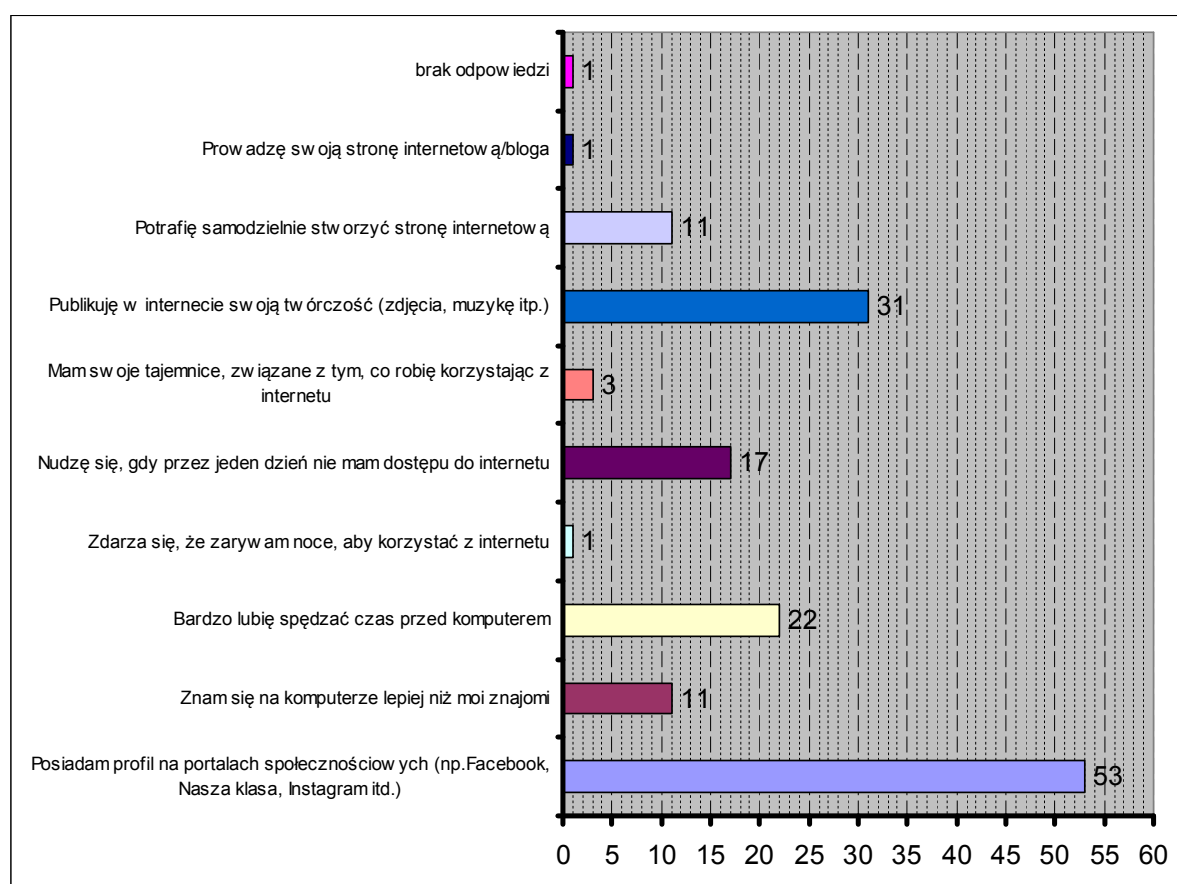
1- 5 godz.	21
6 -10 godz.	13
11 - 20 godz.	19
powyżej 20 godz.	9

1. Badanie pokazuje, że wszyscy ankietowani korzystają z nowych technologii oraz Internetu.
2. 33% ankietowanych uczniów przyznaje, że przeznaczają od 1 do 5 godzin tygodniowo na korzystanie z Internetu. 21% ankietowanych przyznaje, że średnio korzystają z Internetu od 6 do 10 godzin w tygodniu. 31% przeznaczają od 11-20 godzin tygodniowo, 15% stwierdza, że korzysta z Internetu powyżej 20 godzin tygodniowo.
3. Dodatkowo badania pokazują, że uczniowie spędzają w Internecie przeciętnie 10 godzin w tygodniu.

3. Zaznacz proszę, które z poniższych zdań są w Twoim przypadku prawdziwe

Posiadam profil na portalach społecznościowych (Facebook, Nasza klasa, Instagram itd.)	53
Znam się na komputerze lepiej niż moi znajomi	11
Bardzo lubię spędzać czas przed komputerem	22
Zdarza się, że zarywam noce, aby korzystać z Internetu	1
Nudzę się, gdy przez jeden dzień nie mam dostępu do Internetu	17
Mam swoje tajemnice, związane z tym, co robię korzystając z Internetu	3
Publikuję w internecie swoją twórczość (zdjęcia, muzykę itp.)	31
Potrafię samodzielnie stworzyć stronę internetową	11
Prowadzę swoją stronę internetową/bloga	1
brak odpowiedzi	1

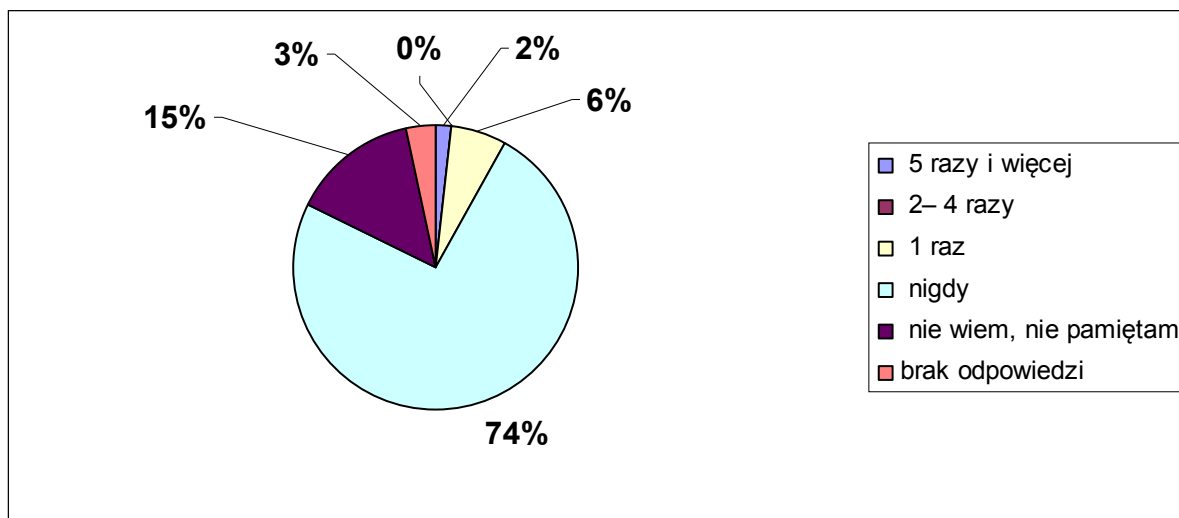

1. Znaczna większość ankietowanych uczniów (84%) przyznaje, że posiada swój profil na portalach społecznościowych. Połowa respondentów publikuje w Internecie swoją twórczość, natomiast 35% uczniów bardzo lubi spędzać czas przed komputerem.
2. 27% uczniów przyznaje, że nudzi się, gdy nie mają dostępu do Internetu przez jeden dzień.
3. Po 18% wskazań uzyskały odpowiedzi „potrafię samodzielnie stworzyć stronę internetową” oraz „znam się na komputerze lepiej niż moi znajomi”.

4. 5% przyznaje, że ma swoje tajemnice związane z tym, co robi korzystając z Internetu, a 2% stwierdza, że zdarza się, że zarywa noce, aby korzystać z komputera.
5. 2% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

4. Czy zdarzyło Ci się wyzywać kogoś w Internecie?

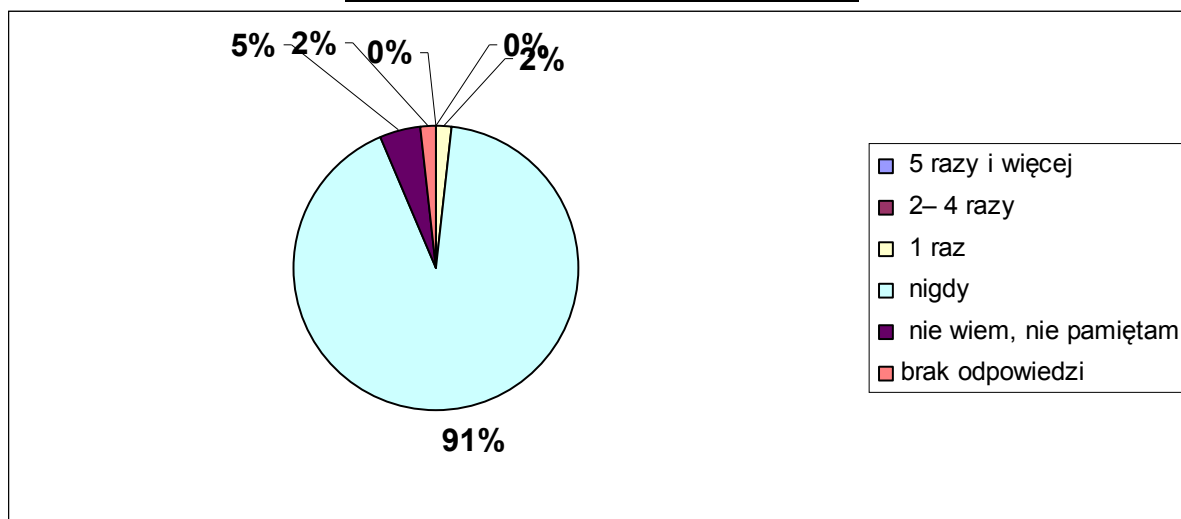
5 razy i więcej	1
2– 4 razy	0
1 raz	4
nigdy	46
nie wiem, nie pamiętam	9
brak odpowiedzi	2

1. 74% respondentów stwierdziła, że nigdy nie wyzywała drugiej osoby w Internecie, natomiast 15% twierdzi, że nie pamięta, bądź nie wie czy taka sytuacja miała miejsce.
2. 6% przyznało się, że zdarzyło im się to jeden raz, 1 osoba ankietowana przyznała się do stosowania takiej agresji 5 razy i więcej. Nie jest to wynik wysoki, jednakże szkoła powinna poruszyć ten temat z uczniami podczas godzin wychowawczych. Ekran komputera często daje mylne wrażenie bariery, która tworzy fikcyjne poczucie kontroli i bezpieczeństwa. Nie odczuwając fizycznej bliskości użytkownicy sieci często są odważniejsi przez co decydują się na mocniejsze, często raniące komentarze. Szkoła powinna uświadomić uczniom, że anonimowość w Internecie nie istnieje, a skutki nieodpowiedniego zachowania wcześniej czy później zauważalne są w świecie realnym.
3. 3% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

5. Czy zdarzyło Ci się zamieścić w Internecie kompromitujące kogoś materiały (posty, rysunki, bądź zdjęcia)?

5 razy i więcej	0
2- 4 razy	0
1 raz	1
nigdy	57
nie wiem, nie pamiętam	3
brak odpowiedzi	1

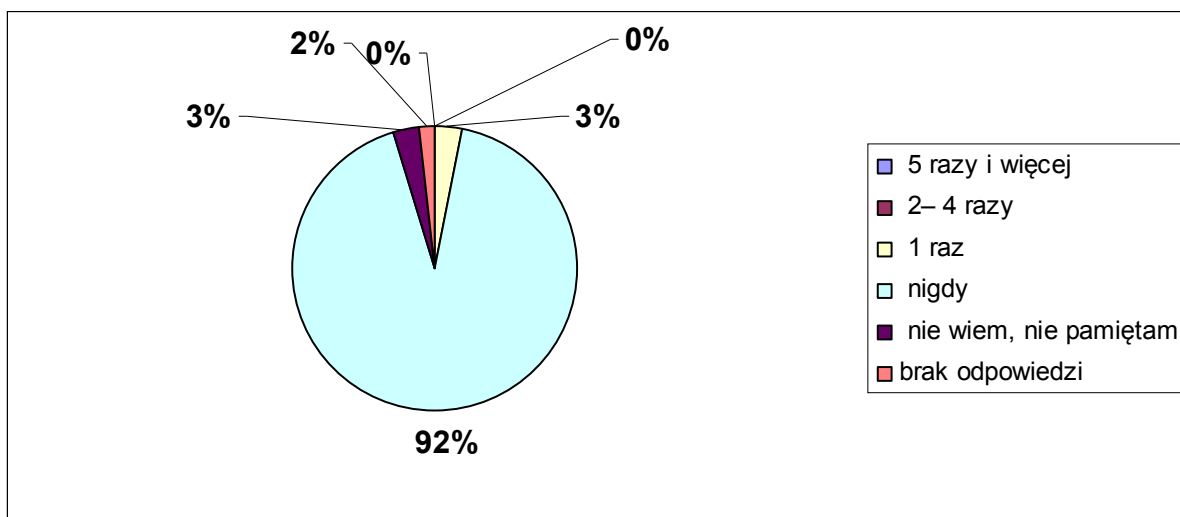

1. 91% ankietowanych jest zdania, że nigdy nie zamieścili w Internecie informacji, które mogłyby kompromitować drugą osobę.
2. 1 osoba wskazała, że takie zdarzenie miało miejsce 1 raz.
3. 5% przyznaje, że nie pamięta bądź nie wie czy zdarzyła się taka sytuacja. 2% nie udzieliło odpowiedzi.

Szkoła powinna uświadomić uczniom, że zamieszczanie lub rozpowszechnianie treści, które krzywdzą drugą osobę jest karane prawnie.

6. Czy zdarzyło Ci się komentować wypowiedzi na forum internetowym, żeby ośmieszyć/sprawić przykrość innej osobie?

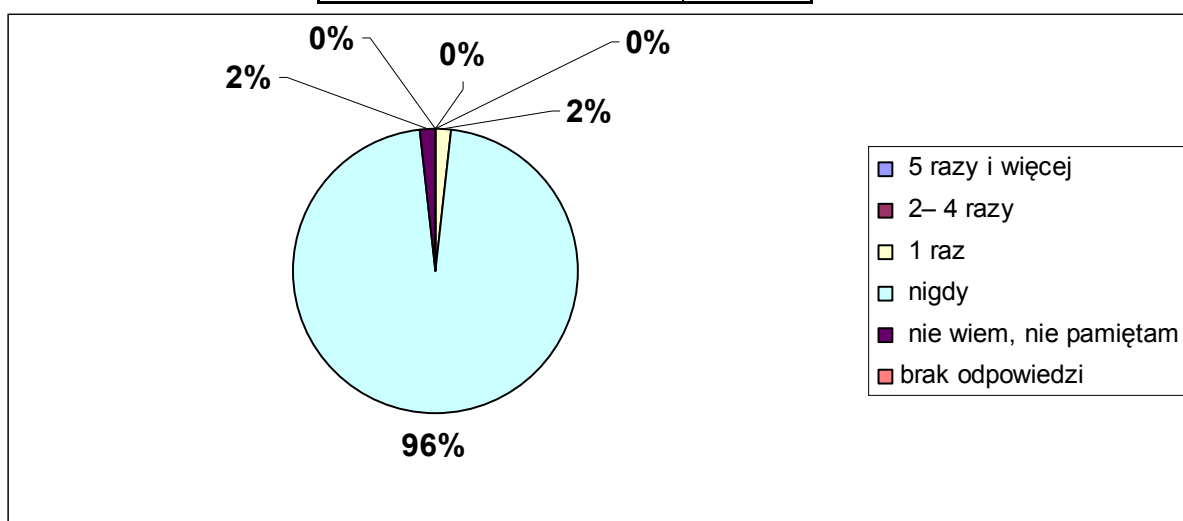
5 razy i więcej	0
2- 4 razy	0
1 raz	2
nigdy	58
nie wiem, nie pamiętam	2
brak odpowiedzi	1

1. 3% uczniów przyznaje, że jeden raz sprawili przykrość innej osobie poprzez użycie przykrych komentarzy na forum internetowym.
2. 92% ankieterowanych uczniów jest zdania, że nigdy nie dopuścili do takiej sytuacji, z kolei 3% badanych przyznaje, że nie wie bądź nie pamięta czy takie zdarzenie miało kiedykolwiek miejsce.
3. Internauci przekonani o własnej anonimowości w sieci, uważają że komunikacja internetowa jest mniej realna niż ta offline i kończy się w momencie wylogowania. Szkoła powinna uświadomić uczniom, że jest to jedynie iluzja i należy się liczyć z tym, że mogą pojawić się realne konsekwencje postrzegane jako wirtualne.

7. Czy zdarzyło Ci się wysłać SMS, lub maila, aby sprawić przykrość innej osobie?

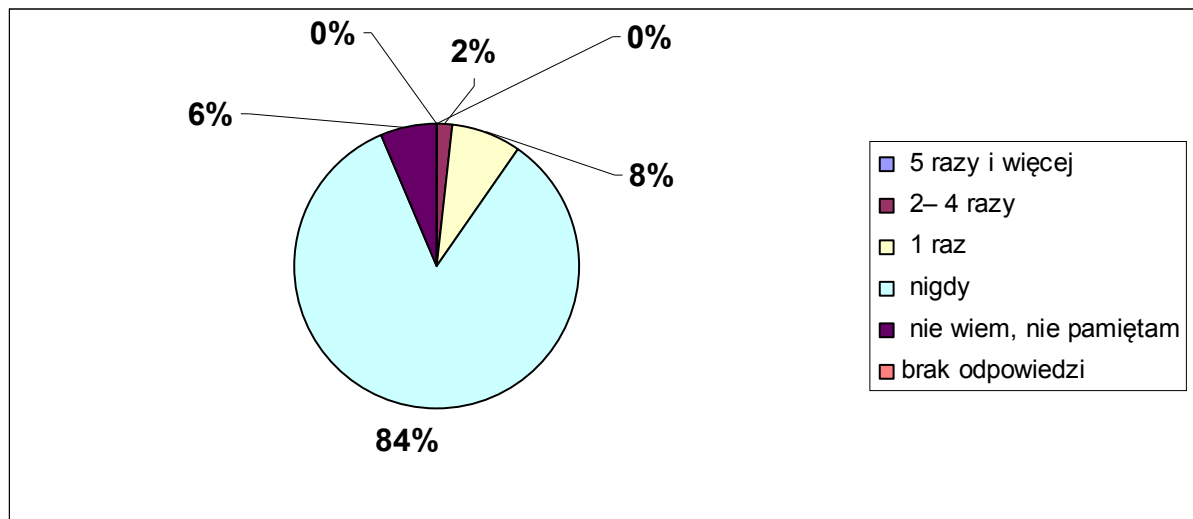
5 razy i więcej	0
2- 4 razy	0
1 raz	1
nigdy	60
nie wiem, nie pamiętam	1
brak odpowiedzi	0

1. 1 osoba badana (2%) przyznała, że zdarzyło się jej jeden raz wysłać przykrego SMS, żeby sprawić przykrość innej osobie. 96% badanych stwierdziło, że nigdy nie dopuściło się takiej rzeczy.
2. Pozostali ankietowani (2%) nie wiedzą bądź nie pamiętają takiej sytuacji.

8. Czy zdarzyło Ci się wyzywać inne osoby na czacie internetowym?

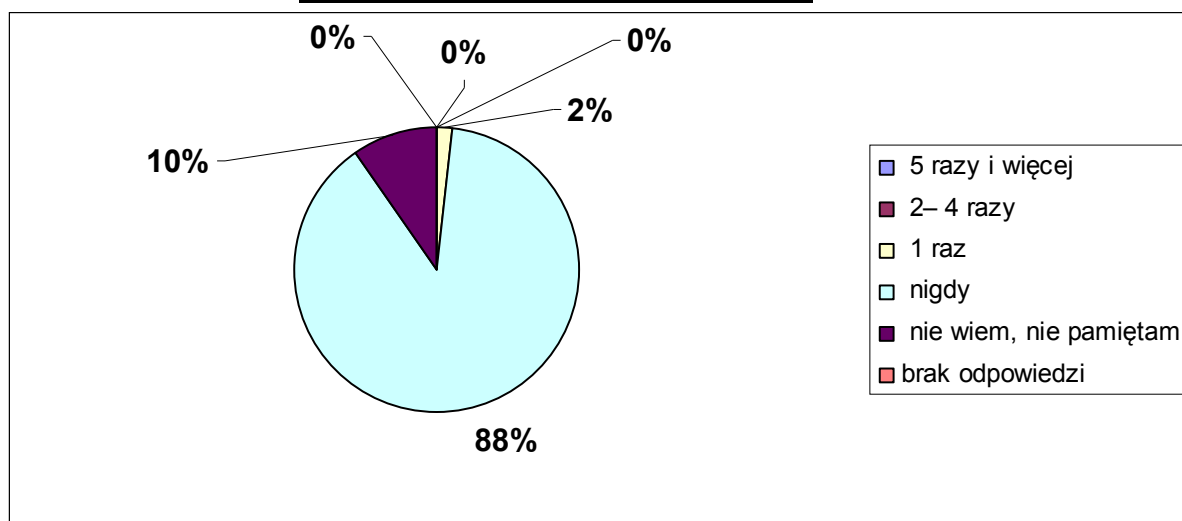
5 razy i więcej	0
2- 4 razy	1
1 raz	5
nigdy	52
nie wiem, nie pamiętam	4
brak odpowiedzi	0

1. 8% badanych uczniów przyznaje, że wyzywało inne osoby na czacie internetowym jeden raz, 2% jest zdania, że miało to miejsce „2 - 4 razy”. 6% nie wie lub nie pamięta takiego zdarzenia.
2. 84% ankietowanych wskazało odpowiedź „nigdy”.
3. W związku z pojawiającymi się odpowiedziami wskazującymi na niewłaściwe zachowanie uczniów w Internecie, szkoła powinna zorganizować zajęcia na temat bezpiecznego poruszania się po sieci oraz zapoznać uczniów ze zbiorem zasad przyzwoitego zachowania obowiązujących wszystkich użytkowników w sieci Internet. Wspomniane reguły postępowania tworzą Netykietę, stworzoną w myśl trzech głównych zasad: myśl, nie działaj na czyjąś szkodę oraz nie nadużywaj.

9. Czy zdarzyło Ci umieścić/rozesłać znajomym w Internecie zdjęcie przedstawiające osoby w niekorzystnej sytuacji?

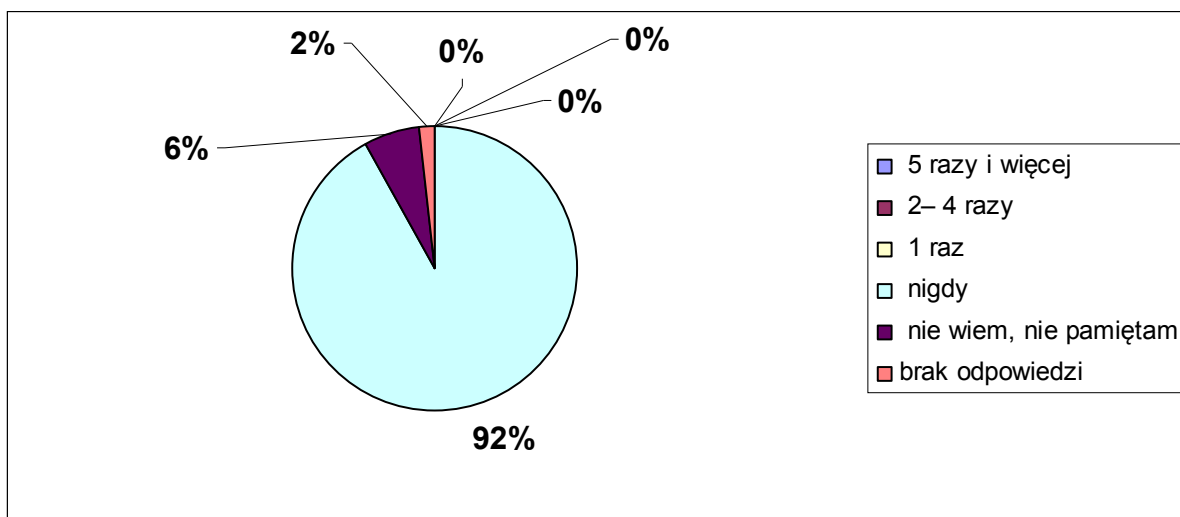
razy i więcej	0
2– 4 razy	0
1 raz	1
nigdy	55
nie wiem, nie pamiętam	6
brak odpowiedzi	0

1. 88% ankietowanych uważa, że nigdy nie umieszczało czy przysyłało za pośrednictwem sieci, zdjęć krzywdzących drugą osobę. Kolejne 10% nie wie, bądź nie pamięta, aby taka sytuacja miała miejsce.
2. 1 osoba (2%) przyznaje, że raz dokonała takiego czynu.

10. Czy zdarzyło Ci się dostać do poczty internetowej/komunikatora (np. wykorzystać znalezione hasło, bądź login) innej osoby i ujawnić jej tajemnice lub korzystać z jej konta?

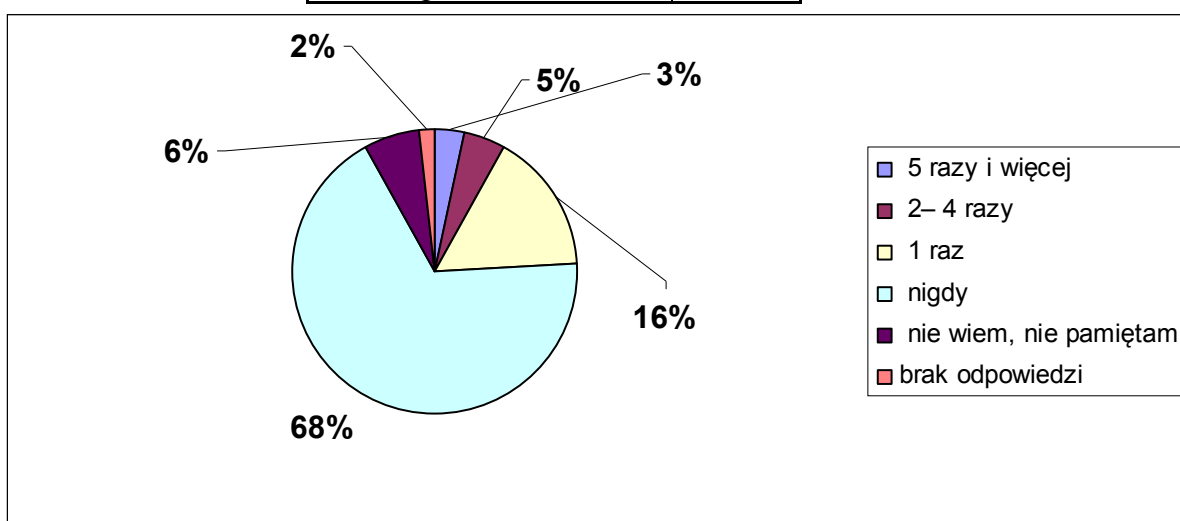
5 razy i więcej	0
2– 4 razy	0
1 raz	0
nigdy	57
nie wiem, nie pamiętam	4
brak odpowiedzi	1

1. 92% ankietowanych uczniów nigdy nie włamywało się do poczty czy komunikatora internetowego innej osoby, czy ujawniło jej poufne dane. 6% nie wie bądź nie pamięta, aby takie zdarzenie miało miejsce.
2. Jeden uczeń nie odpowiedział na to pytanie.
3. Należy podkreślić, iż nikt z respondentów nie wskazał na niewłaściwe zachowanie, jednak szkoła powinna informować uczniów, że jest to czyn karalny ścigany na wniosek pokrzywdzonego.

11. Czy zdarzyło Ci się obrażać inne osoby podczas gier internetowych?

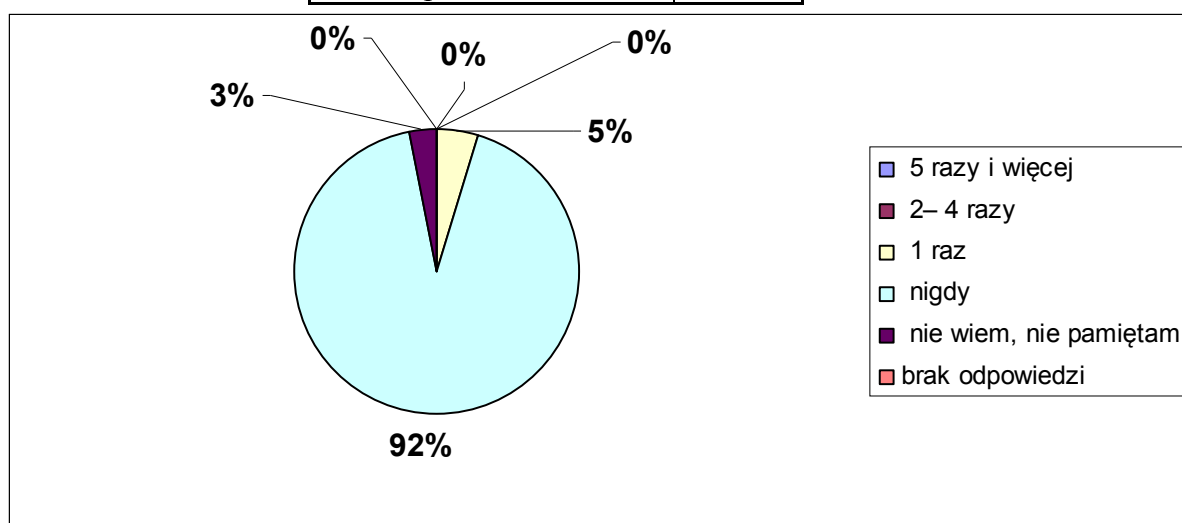
5 razy i więcej	2
2- 4 razy	3
1 raz	10
nigdy	42
nie wiem, nie pamiętam	4
brak odpowiedzi	1

- Większość badanych (68%) uważa, że nigdy nie obrażało innej osoby podczas grania w gry online, natomiast 6% nie przypomina sobie takiej sytuacji.
- 24% uczniów przyznaje, że dopuściła się takiego czynu, w tym 16% przyznało, że zrobiło to 1 raz, 5% wskazało odpowiedź „2-4 razy”, 3% zaznaczyło „5 razy i więcej”. Szkoła powinna poruszyć ten temat z uczniami podczas godzin wychowawczych.

12. Czy zdarzyło Ci się obrażać kogoś przez komunikator internetowy (np. Skype)?

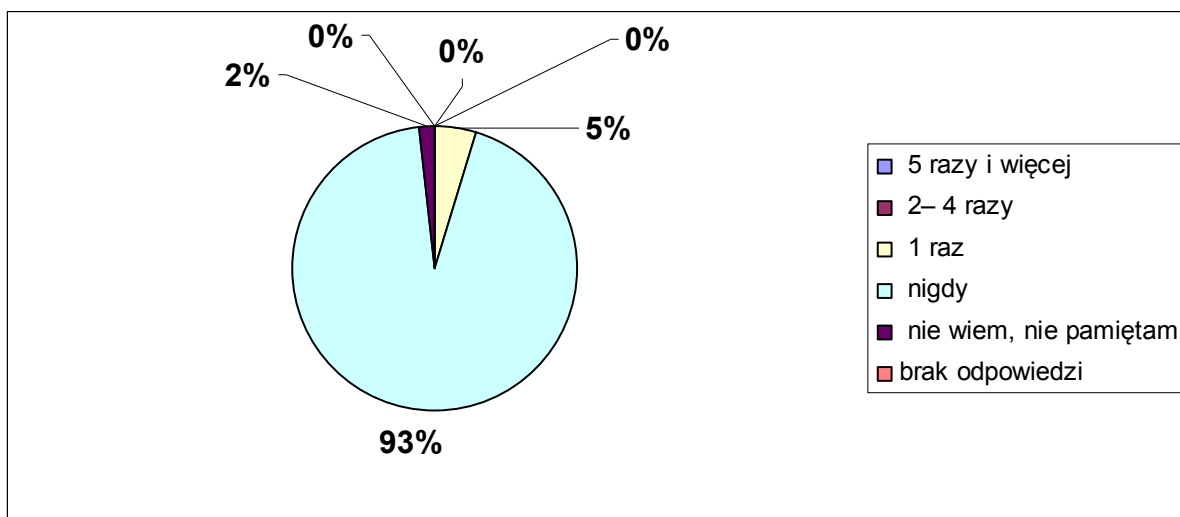
5 razy i więcej	0
2– 4 razy	0
1 raz	3
nigdy	59
nie wiem, nie pamiętam	2
brak odpowiedzi	0

- 5% badanych stwierdziło, że zdarzyło im się obrażać inne osoby przez komunikator internetowy 1 raz.
- 92% uczniów wskazało odpowiedź „nigdy”, a 3% „nie wiem, nie pamiętam”.
- Szkoła powinna zdiagnozować z jakich komunikatorów korzystają ich podopieczni i jakie są przyczyny takich zachowań.

13. Czy zdarzyło Ci się ujawnić w Internecie czyjeś prywatne rozmowy?

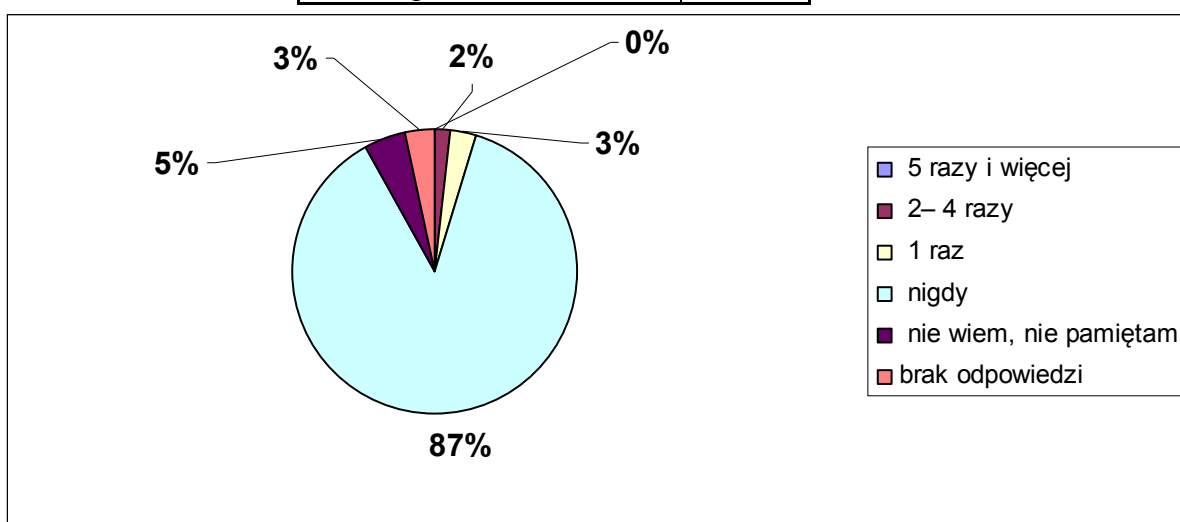
5 razy i więcej	0
2– 4 razy	0
1 raz	3
nigdy	58
nie wiem, nie pamiętam	1
brak odpowiedzi	0

1. Zdecydowana większość ankietowanych (93%) sądzi, że nigdy nie ujawniła w Internecie prywatnych rozmów innej osoby.
2. Jednak 5% ankietowanych przyznało, że dopuściło się tego 1 raz.
3. Nauczyciele powinni zapoznać uczniów z konsekwencjami za wyżej wymienione czyny.

14. Czy zdarzyło Ci się przerobić i umieścić w internecie zdjęcie innej osoby?

5 razy i więcej	0
2- 4 razy	1
1 raz	2
nigdy	54
nie wiem, nie pamiętam	3
brak odpowiedzi	2

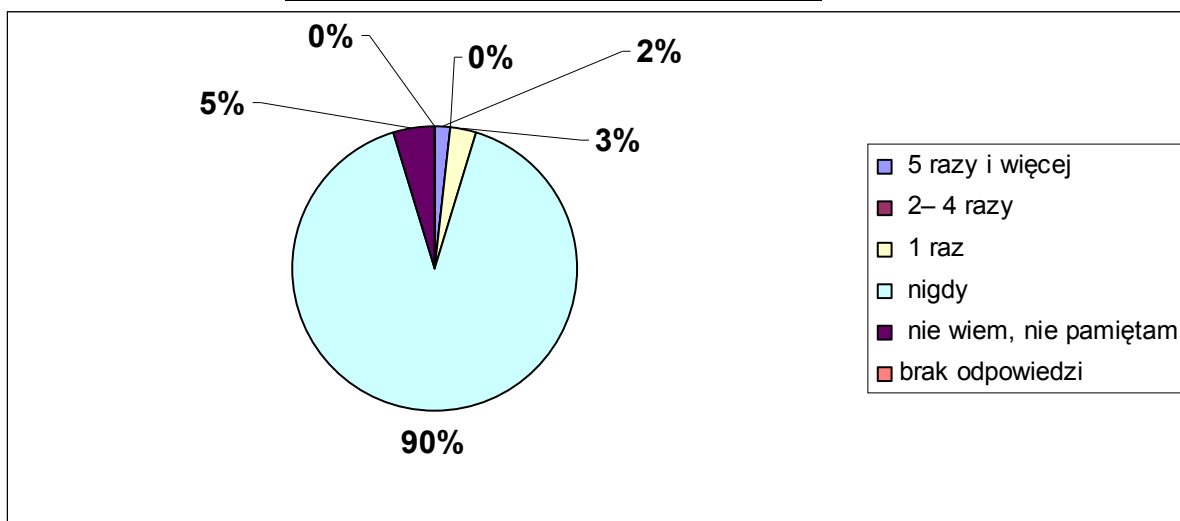

1. 87% respondentów uważa, że nigdy nie umieszczało przerobionych zdjęć innych osób w Internecie.
2. 5% uczniów stwierdza, że modyfikowało, a następnie rozpowszechniało zdjęcie innej osoby w Internecie, w tym 2 % przyznaje, że dopuściła się tego 2 - 4 razy. 5% badanych nie wie, bądź nie pamięta o takim zdarzeniu.

3. Szkoła powinna podjąć działania informacyjno-edukacyjne i uświadomić uczniów jakie są ewentualne konsekwencje prawne ich czynów.

15. Czy zdarzyło Ci się celowo wykluczyć ze swoich znajomych w Internecie inną osobę, aby jej dokuczyć?

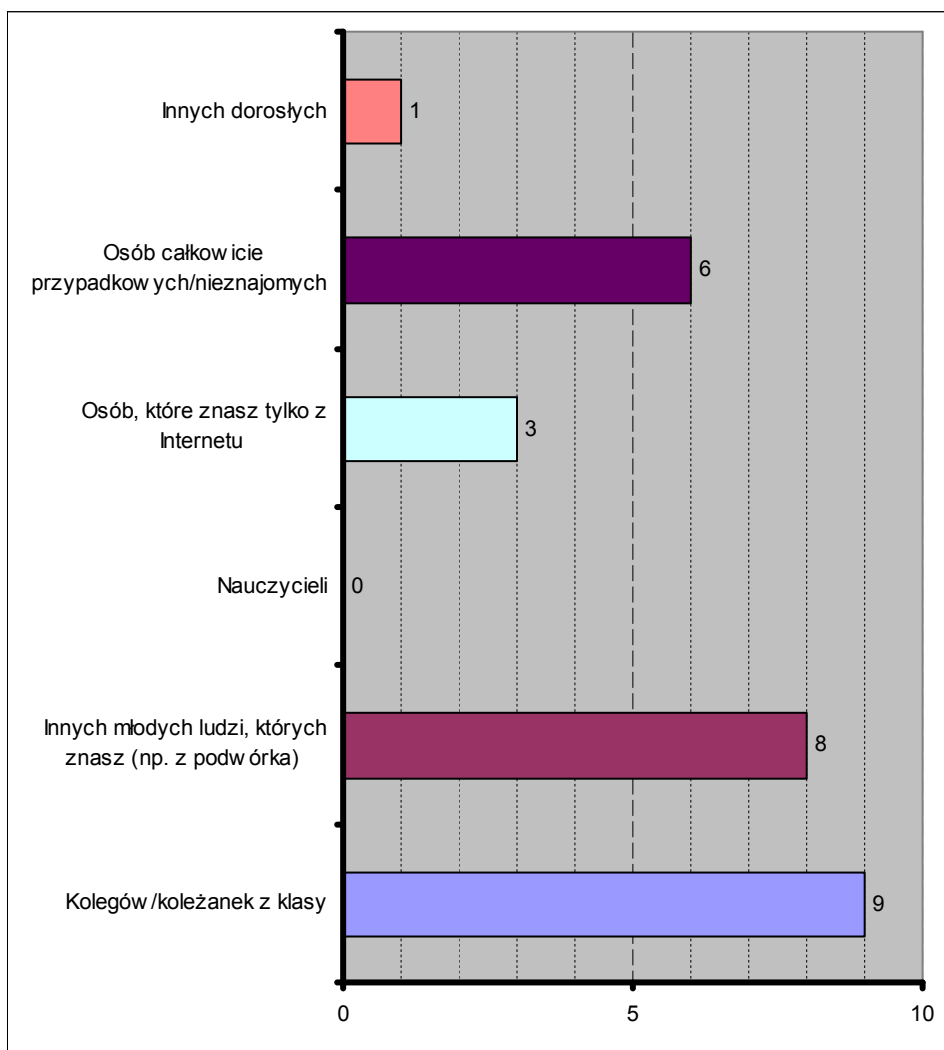
5 razy i więcej	1
2– 4 razy	0
1 raz	2
nigdy	56
nie wiem, nie pamiętam	3
brak odpowiedzi	0

1. 5% ankietowanych przyznało, że usunęło swoich znajomych z portali społecznościowych, aby im dokuczyć – 2% wskazało odpowiedź „5 razy i więcej”, natomiast po 3% zaznaczyło „1 raz”. 5% stwierdza, że nie wie lub nie pamięta o takim zdarzeniu.
2. Pozostała część badanych uczniów (90%) twierdzi, że nigdy nie podejmowali takich działań.

16. Jeśli zdarzyło Ci się robić choćby jedną z rzeczy wymienionych w pytaniach, napisz proszę kogo to dotyczyło

Kolegów/koleżanek z klasy	9
Innych młodych ludzi, których znasz (np. z podwórka)	8
Nauczycieli	0
Osób, które znasz tylko z Internetu	3
Osób całkowicie przypadkowych/nieznajomych	6
Innych dorosłych	1

1. Wyniki uzyskane z powyższego pytania wskazują, że 15% ankietowanych przejawiało zachowanie agresywnie w Internecie względem kolegów/koleżanek z klasy, 13% zachowało się tak w stosunku do innych młodych ludzi, których znają z podwórka, 10% uważa, że były to osoby całkowicie przypadkowe, 5% zachowało się niewłaściwie w stosunku do osób, które znają tylko z Internetu, natomiast 2% wskazało na innych dorosłych.

Niezbędne są działania szkoły, których celem będzie informowanie uczniów na temat zasad bezpiecznego korzystania z Internetu oraz zasad zachowania się w sieci. Należy uświadamiać uczniom, że nigdy nie są anonimowi i każde ich niewłaściwe zachowanie może nieść za sobą poważne konsekwencje prawne oraz emocjonalne dla osoby, której przykrość została wyrządzona.

17. Czy zdarzyło Ci się w ostatnim roku, że ktoś przy pomocy Internetu:

	Nigdy	Raz lub kilka	Raz lub kilka	Raz lub kilka	Raz lub kilka
1. Ktoś wysłał sms, który mi dokuczył	60	1	1	-	-
2. Ktoś komentował moje wypowiedzi na forum internetowym w taki sposób, że sprawił mi przykrość	51	8	1	2	-
3. Ktoś umieścił/rozesłał w Internecie moje zdjęcie w niekorzystnej sytuacji	60	2	-	-	-
4. Ktoś założył fikcyjne konto internetowe w portalu społecznościowym ośmieszające mnie	62	-	-	-	-
5. Ktoś obraził mnie w trakcie grania w gry online	47	10	2	2	1
6. Ktoś dostał się do mojego komunikatora internetowego i ujawnił moje tajemnice/treść rozmów	60	2	-	-	-
7. Ktoś wyzywał mnie podczas rozmowy na czacie	49	8	5	-	-
8. Ktoś wykluczył mnie z grupy swoich znajomych aby mnie ośmieszyć	57	5	-	-	-
9. Ktoś dostał się do mojej poczty internetowej	62	-	-	-	-

1. Tylko 2 osoby ankietowane przyznaje, że otrzymały krzywdzącą wiadomość tekstową wskazując na odpowiedzi: "raz lub kilka razy w roku" oraz "raz lub kilka razy w miesiącu". Pozostała część badanych twierdzi, że nigdy nie otrzymali takich wiadomości.

Nauczyciele powinni ustalić od kogo młodzież otrzymuje SMS oraz czego dotyczą. Jeśli wiadomości są o charakterze przemocowym należy niezwłocznie skontaktować się z opiekunami dziecka oraz policją.

Pedagodzy powinni również pracować nad samooceną uczniów, chociażby dzięki uczeniem tolerowania inności w wyglądzie czy zachowaniu innych ludzi oraz przyzwoleniem na posiadanie własnych, odmiennych poglądów.

2. 18% uczniów stwierdziło, że ktoś swoimi wypowiedziami sprawia im przykrość na forum internetowym. W tym 13% uważa, że taka sytuacja miała miejsce "raz lub kilka razy w roku", 2% wskazała na "raz lub kilka razy w miesiącu", 3% twierdzi, że zdarzyło się to "raz lub kilka razy w tygodniu". 82% ankietowanych zaznaczyło, że nigdy nie zetknęli się z obraźliwymi komentarzami na temat swoich wypowiedzi zamieszczanych na forum internetowym.
3. Tylko 3% badanych stwierdziło, że ktoś umieścił lub rozesłał w Internecie zdjęcie, z którego nie byli zadowoleni, zaznaczając odpowiedź "raz lub kilka razy w roku". 97% twierdzi, że nigdy taka sytuacja nie miała miejsca.

4. Wszyscy uczniowie stwierdzili, że nigdy nie zdarzyło się, aby ktoś założył fikcyjne konto internetowe w portalu społecznościowym ośmieszające ich.
5. 76% badanych sądzi, że nigdy nie miała miejsca sytuacja, w której ktoś obrażał ich w trakcie grania w gry online. 24% ankietowanych jest przeciwnego zdania, w tym 16% uważa, że spotkało ich to raz lub kilka razy w roku, 3% twierdzi, że podczas grania w gry online jest obrażana przynajmniej raz w tygodniu, kolejne 3% uczniów stwierdziło, że jest obrażana przynajmniej raz w miesiącu, 2% twierdzi, że taka sytuacja ma miejsce raz lub kilka razy dziennie.

Szkoła powinna przeanalizować ten wskaźnik. Należy zastanowić się w jakie gry grają uczniowie i co może być przyczyną takich zachowań.

Koniecznym jest również wypracować model zachowań asertywnych dla takich sytuacji.

6. Tylko 3% badanych twierdzi, że ktoś dostał się do ich komunikatora internetowego i ujawnił treść rozmów, zdarzyło się to raz lub kilka razy w roku. Natomiast 97% uważa, że nigdy nie spotkała się z takim zachowaniem.

W ramach zajęć profilaktycznych należy przedłożyć uczniom informacje na temat bezpieczeństwa i zasad tworzenia haseł, którymi posługują się w Internecie. Konieczne jest również zapoznanie z obowiązkowymi konsekwencjami oraz przysługującymi prawami w takich sytuacjach.

7. 21% ankietowanych uczniów stwierdziło, że ktoś wyzywał ich podczas rozmowy na czacie - w tym 13% wskazało na odpowiedź "raz lub kilka razy w roku", pozostałe 8% wskazało na "raz lub kilka razy w miesiącu". 79% uczniów twierdzi, że nigdy nie miało kontaktu z takim problemem.

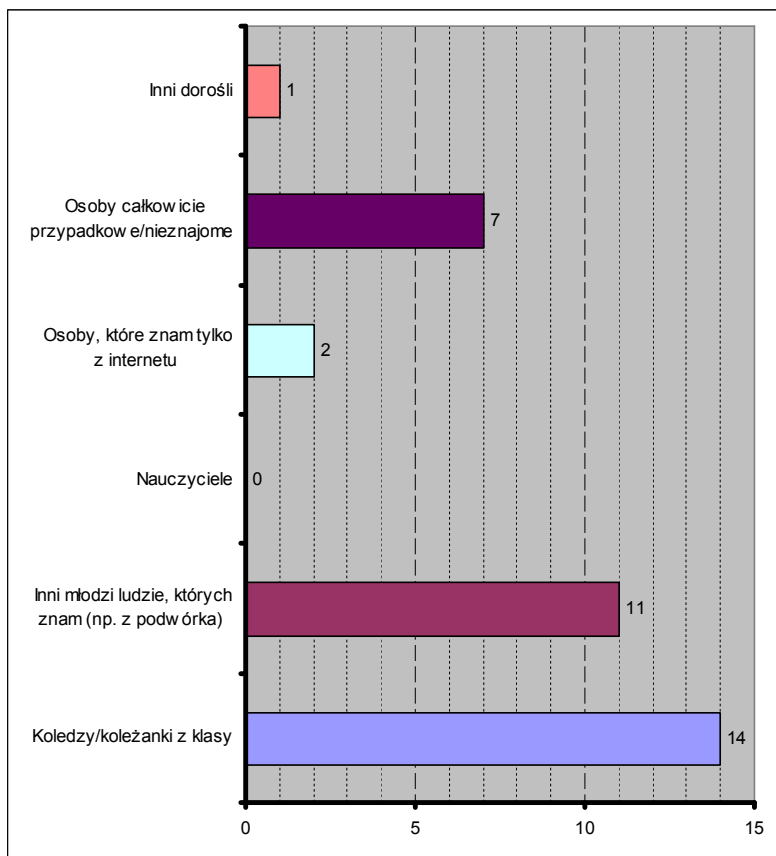
Szkoła powinna dokonać dodatkowej analizy tego zjawiska. Należy uświadomić uczniów, jakie działania można podjąć w celu uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości oraz w jaki sposób reagować, kiedy do tego już dojdzie.

8. 8% badanych przyznaje, że znajomi wykluczyli ich ze swoich znajomych, aby ich ośmieszyć, spotkali się z taką sytuacją raz lub kilka razy w roku. 92% twierdzi, że takie zdarzenie nigdy nie miało miejsca.
9. Wszyscy ankietowani stwierdzili, że nigdy nie było takiej sytuacji, w której ktoś dostałby się do ich poczty internetowej.

W ramach zajęć profilaktycznych nauczyciele powinni uświadamiać uczniów jakie prawa im przysługują jeśli doszłoby do takiej sytuacji oraz jakie są konsekwencje prawne w przypadku dopuszczenia się takiego czynu.

18. Jeśli zdarzyło Ci się doświadczyć wymienionych wyżej zachowań, wymień proszę kto Ci to zrobił:

Koledzy/koleżanki z klasy	14
Inni młodzi ludzie, których znam (np. z podwórka)	11
Nauczyciele	0
Osoby, które znam tylko z internetu	2
Osoby całkowicie przypadkowe/nieznajome	7
Inni dorośli	1

1. Uczniowie mogli udzielić kilku odpowiedzi na to pytanie.
2. 22% ankietowanych uważa, że omawianych wyżej sytuacji (pytanie 17) doświadczyło od kolegów/koleżanek z klasy, 17% wskazało na znajomych z podwórka, 11% zaznaczyło osoby nieznajome. Kolejne wskazania to 3% na osoby znane tylko z sieci oraz 2% na osoby dorosłe.

19. Jak w skali od 1 do 5 określisz prawdziwość poniższych zdań (1 – całkowicie nieprawdziwe, 5 – całkowicie prawdziwe)

	1	2	3	4	5
1. W moim domu rodzice ustalają i przestrzegają zasad dotyczących używania przez mnie internetu	11	9	19	8	14
2. Moi rodzice/opiekunowie sprawdzają co robię w internecie	19	15	11	5	11
3. Rozmawiam ze swoimi rodzicami o tym co robię w internecie	24	9	13	6	9
4. W szkole ustalono i egzekwuje się zasady korzystania z internetu i telefonów komórkowych na jej terenie	13	4	4	8	32
5. W szkole prowadzone są zajęcia na temat bezpiecznego korzystania z internetu	11	12	10	12	16

1. 36% ankietowanych uważa, że w domu zostały ustalone zasady korzystania z Internetu i są one egzekwowane przez rodziców. 33% jest przeciwnego zdania.

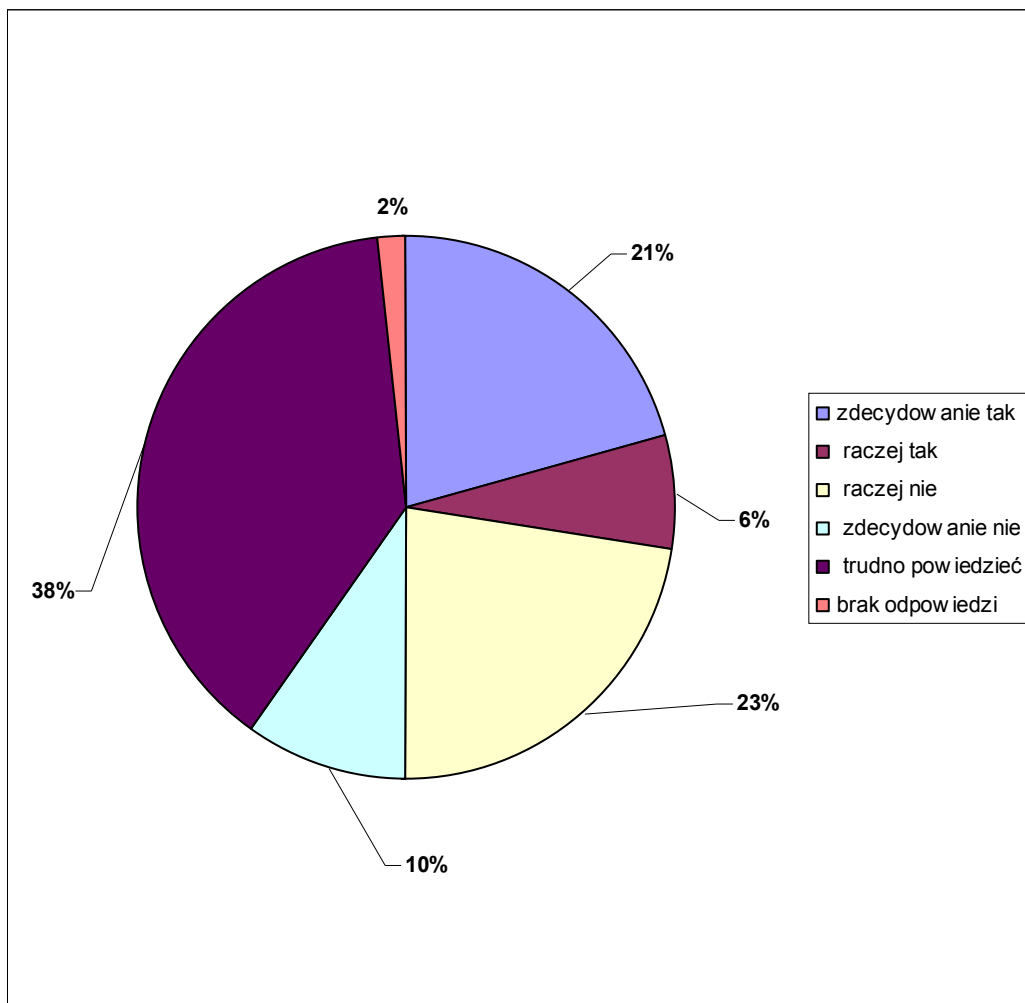
2. 26% uczniów twierdzi, że ich rodzice kontrolują co robią w Internecie. 55% twierdzi, że ich rodzice nie sprawdzają ich aktywności w sieci.
3. Jedynie 25% badanych rozmawia ze swoimi rodzicami o tym co robią w Internecie.
4. 65% ankietowanych zgadza się z twierdzeniem, że w szkole ustalono i egzekwuje się zasady korzystania z Internetu i telefonów komórkowych na jej terenie. 27% uważa, że takie zasady nie istnieją na terenie szkoły.

Szkoła powinna zadbać o jasny i klarowny przekaz informacji na temat zasad korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej panujących na jej terenie.

5. 45% badanych przyznaje, że w szkole prowadzone są zajęcia na temat bezpiecznego korzystania z Internetu, 37% uczniów uważa, że nie prowadzi się takich zajęć na terenie szkoły.

20. Czy masz poczucie, że kompetencje komputerowe Twoje i Twoich kolegów i koleżanek z klasy przewyższają umiejętności niektórych nauczycieli w tym zakresie?

zdecydowanie tak	13
raczej tak	4
raczej nie	14
zdecydowanie nie	6
trudno powiedzieć	24
brak odpowiedzi	1

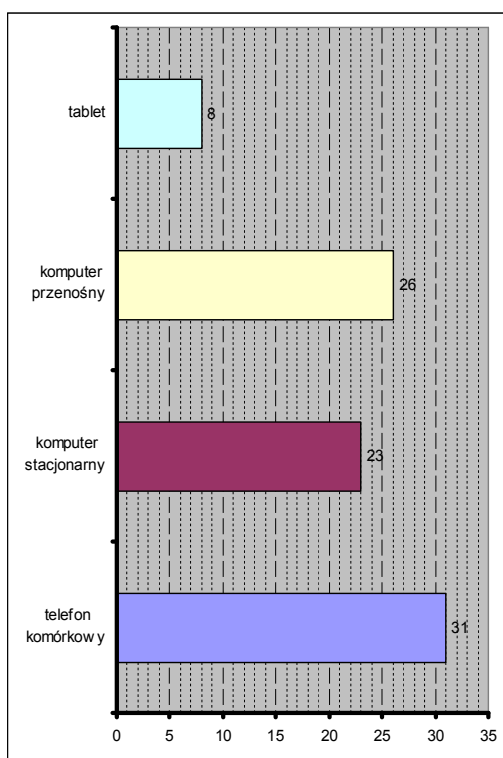
1. 21% uczniów stwierdza, że ich kompetencje komputerowe zdecydowanie przewyższają umiejętności niektórych nauczycieli w tym zakresie. 6% uczniów wskazała, że raczej ich kompetencje są wyższe.
2. 10% badanych uważa, że ich wiedza z zakresu korzystania z komputera zdecydowanie nie jest większa niż nauczycieli. 23% uczniów sądzi, że raczej nie posiadają większych kompetencji w tej dziedzinie.
3. 38% ankietowanych twierdzi, że trudno określić kto posiada wyższe kompetencje.

II. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO DLA NAUCZYCIELI

W badaniu ankietowym wzięło udział 31 nauczycieli. Ankieta składała się z 9 pytań.

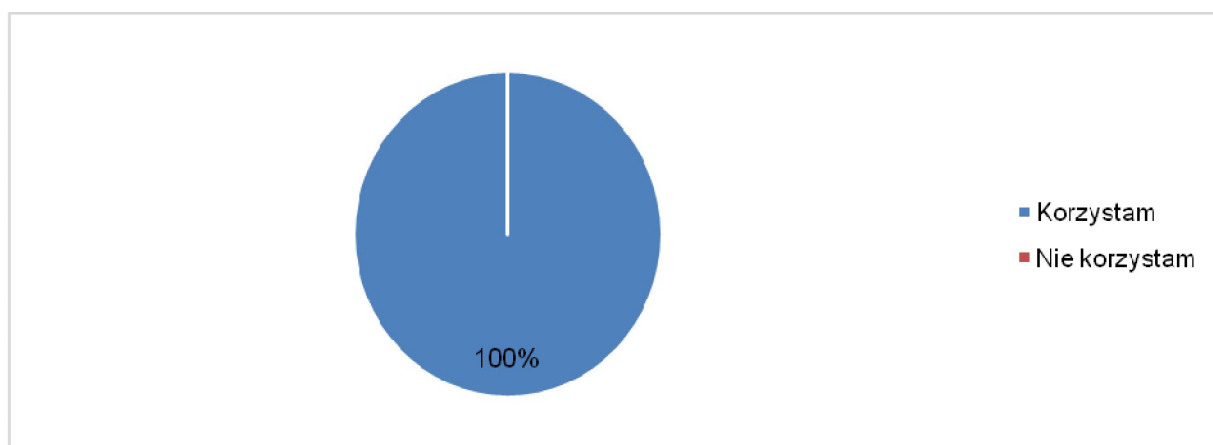
1. Z których urządzeń nowych technologii korzystasz?

telefon komórkowy	31
komputer stacjonarny	23
komputer przenośny	26
tablet	8

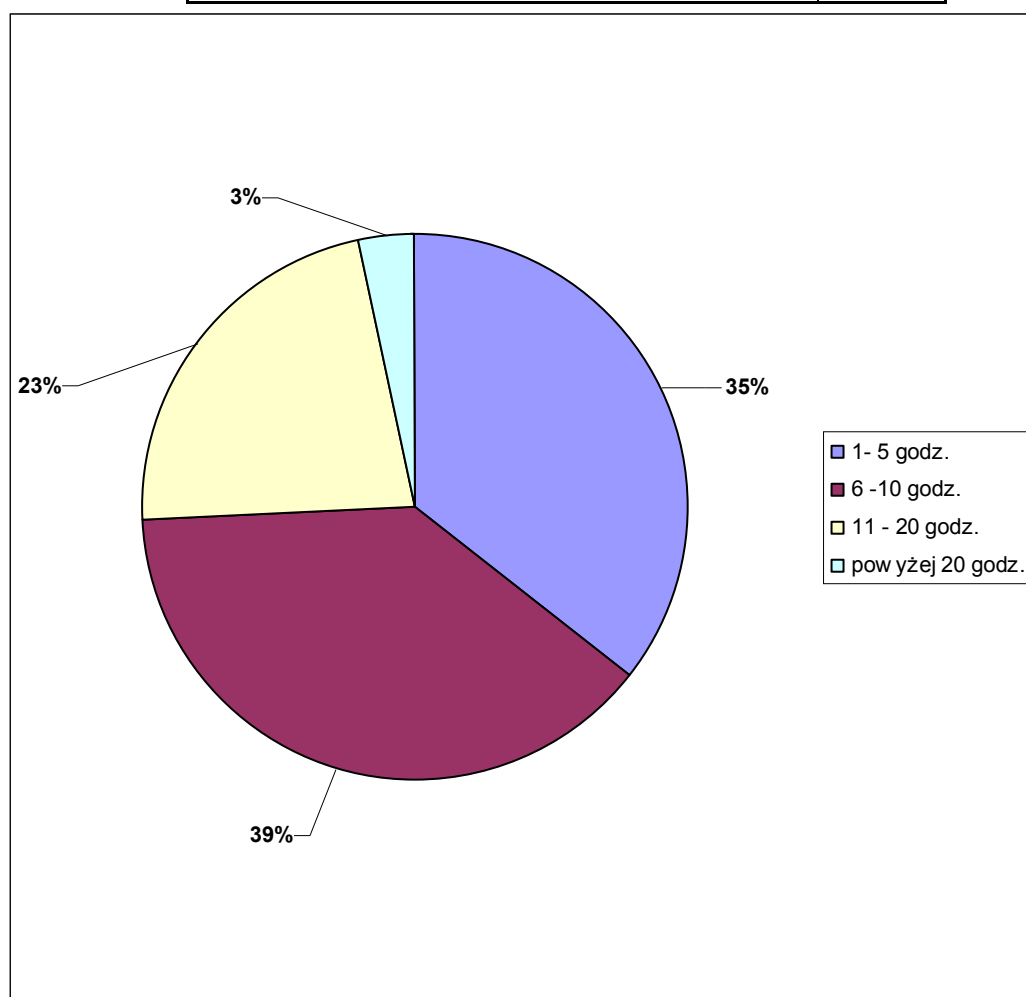

1. Na podane pytanie nauczyciele mogli udzielić kilku odpowiedzi.
2. Wszyscy badani przyznali, że korzystają z telefonu komórkowego.
3. Zdecydowana większość używa komputera przenośnego 26% oraz komputera stacjonarnego 23%.
4. Tablet w tej grupie jest najmniej popularny – do jego używania przyznaje się 8% ankietowanych.

2. Ile przeciętnie godzin tygodniowo korzystasz z Internetu?

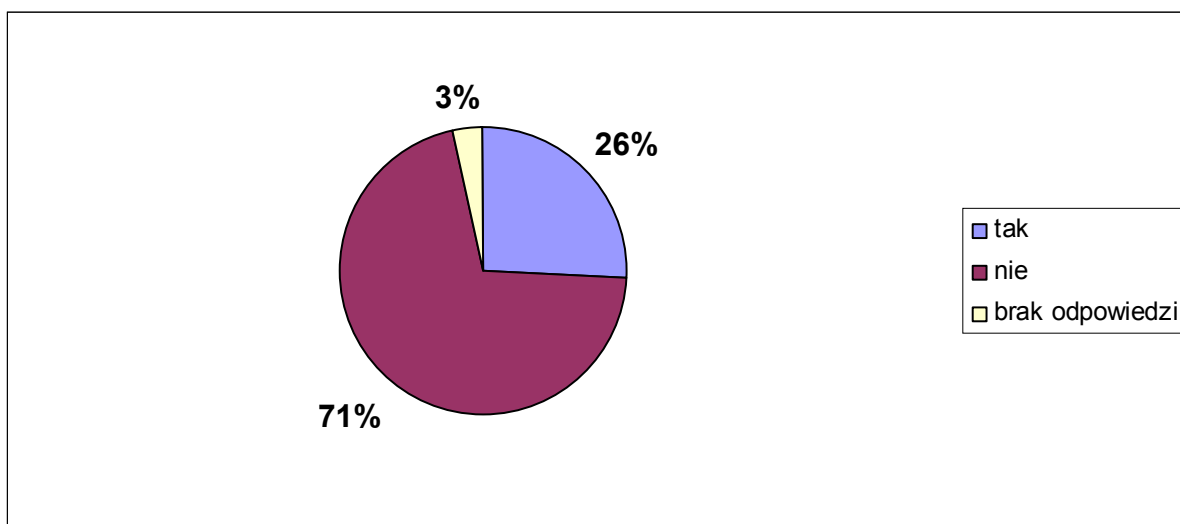
1- 5 godz.	11
6 -10 godz.	12
11 - 20 godz.	7
powyżej 20 godz.	1

1. Nikt z ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi „nie korzystam”, zatem badanie potwierdza, że wszyscy ankietowani korzystają z nowych technologii oraz Internetu.
2. 39% ankietowanych przyznaje, że średnio korzystają z Internetu od 6 do 10 godzin w tygodniu. 35% badanych używa Internetu od 1-5 godzin tygodniowo, 23% przeznacza od 11-20 godzin tygodniowo, tylko 3 % stwierdza, że korzysta z Internetu powyżej 20 godzin tygodniowo.

3. Czy korzystasz z Internetu do komunikacji z uczniami?

tak	8
nie	22
brak odpowiedzi	1

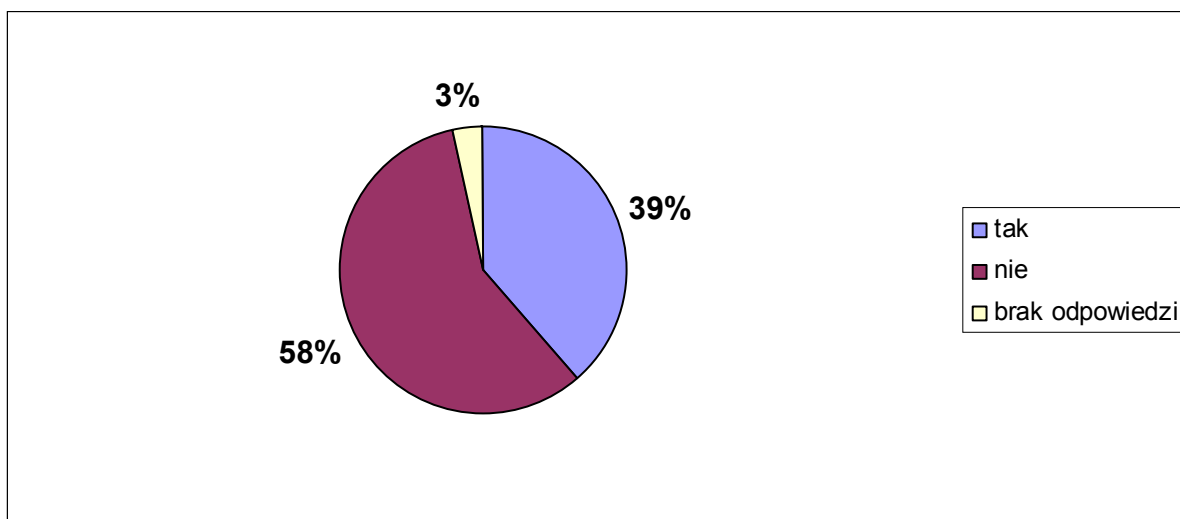

1. Zaledwie 26% nauczycieli stwierdza, że wykorzystuje Internet do kontaktu z uczniami.
2. 71% badanych nie korzysta z takiego sposobu komunikacji z uczniami.

Zarówno nauczyciele jak i uczniowie sporą część swojego czasu spędzają w Internecie. Warto, aby szkoła w większym stopniu zaczęła używać tego medium do kontaktu z uczniami. Dzięki tego łatwiej będzie im uświadomić, że to narzędzie stanowi również przyrząd do nauki.

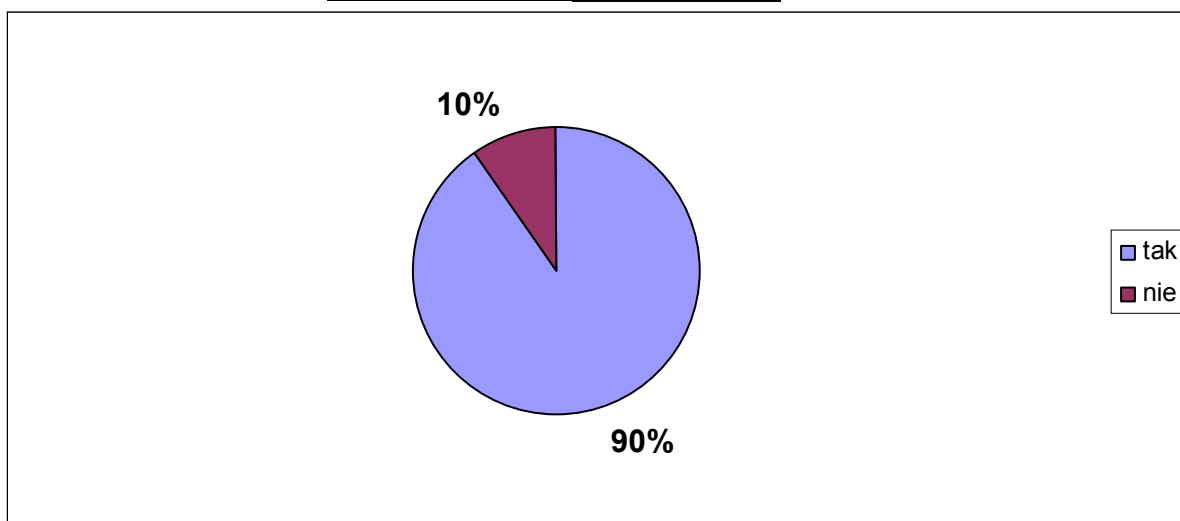
4. Czy zdarzyło Ci się kiedykolwiek interweniować w sytuacji agresji elektronicznej, w której uczestniczyli Twoi uczniowie?

tak	12
nie	18
brak odpowiedzi	1

1. 39% pedagogów przyznaje, że podjęło się działań interwencyjnych z powodu agresji elektronicznej w szkole.
2. Należy założyć, że nie wszystkie incydenty zostały zaobserwowane przez nauczających. Konieczne jest przeanalizowanie wcześniejszych zdarzeń pod kątem: czy ofiara i sprawca powtarza się w historiach oraz jakie działania zostały podjęte względem dwóch stron zdarzenia.
5. **Czy szkołą w której pracujesz posiada procedury w zakresie radzenia sobie z przypadkami agresji elektronicznej z udziałem uczniów szkoły?**

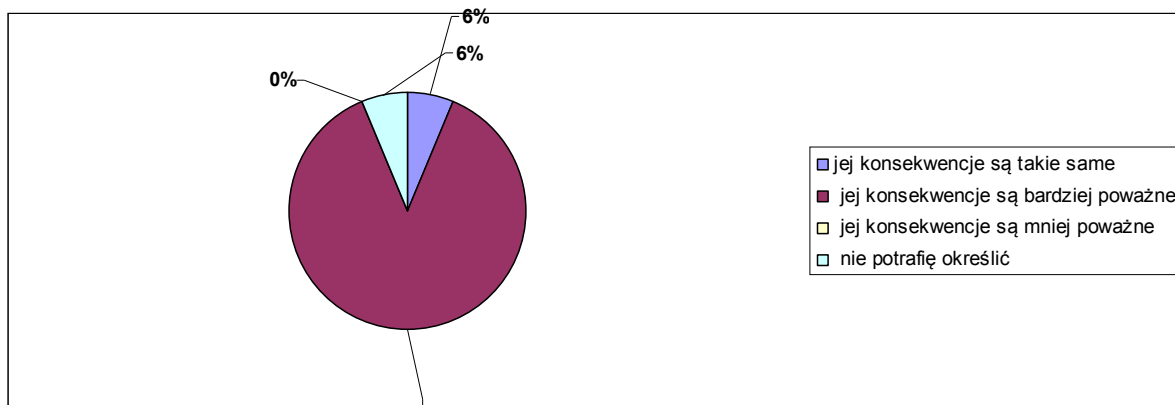
tak	28
nie	3

1. 90% nauczycieli przyznaje, że placówka posiada procedury działania w przypadku pojawienia się cyberprzemocy, natomiast 10% respondentów zaprzecza, aby w szkole istniały procedury mówiące o działaniu w sytuacji pojawienia się agresji elektronicznej na terenie placówki.
2. Szkoła powinna podjąć działania informacyjne wśród nauczycieli w celu zapoznania ich z omawianym tematem.

6. Jak oceniasz agresję elektroniczną w porównaniu do agresji tradycyjnej?

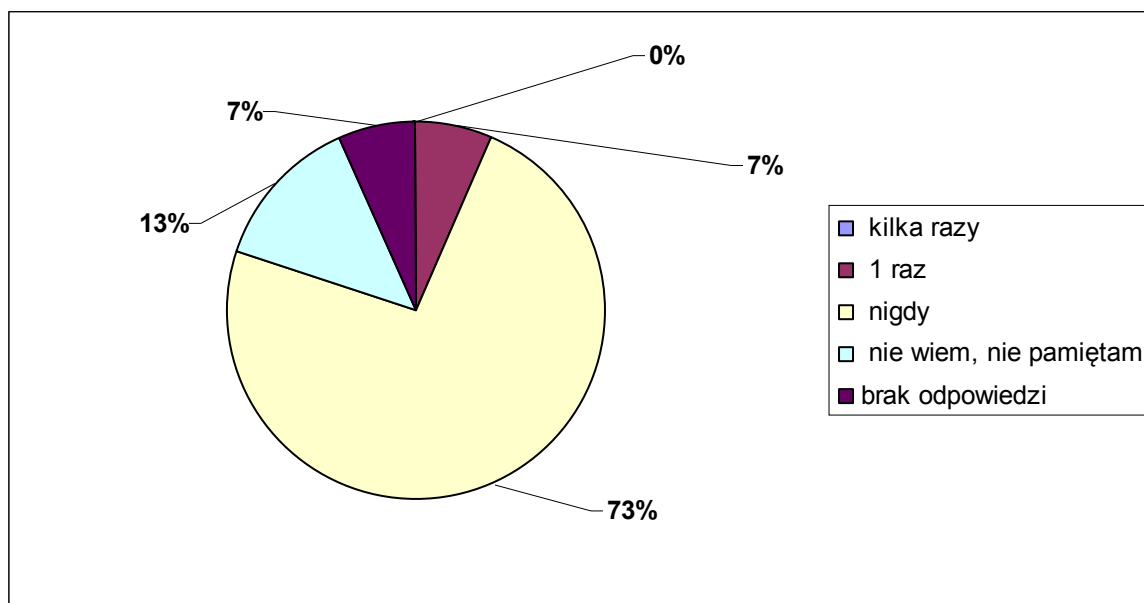
jej konsekwencje są takie same	2
jej konsekwencje są bardziej poważne	27
jej konsekwencje są mniej poważne	0
nie potrafię określić	2

1. Nauczyciele zostali zapytani co sądzą o szkodliwości agresji elektronicznej oraz tradycyjnej. 88% badanych stwierdziło, że konsekwencje agresji elektronicznej są bardziej poważne.
2. 6% respondentów jest zdania, że konsekwencje agresji elektronicznej i tradycyjnej są takie same. Taki sam procent badanych wprost stwierdza, że nie potrafi tego określić.

7. Czy zdarzyło się, że uczniowie wykorzystali internet/telefon komórkowy/smartfon przeciwko Tobie?

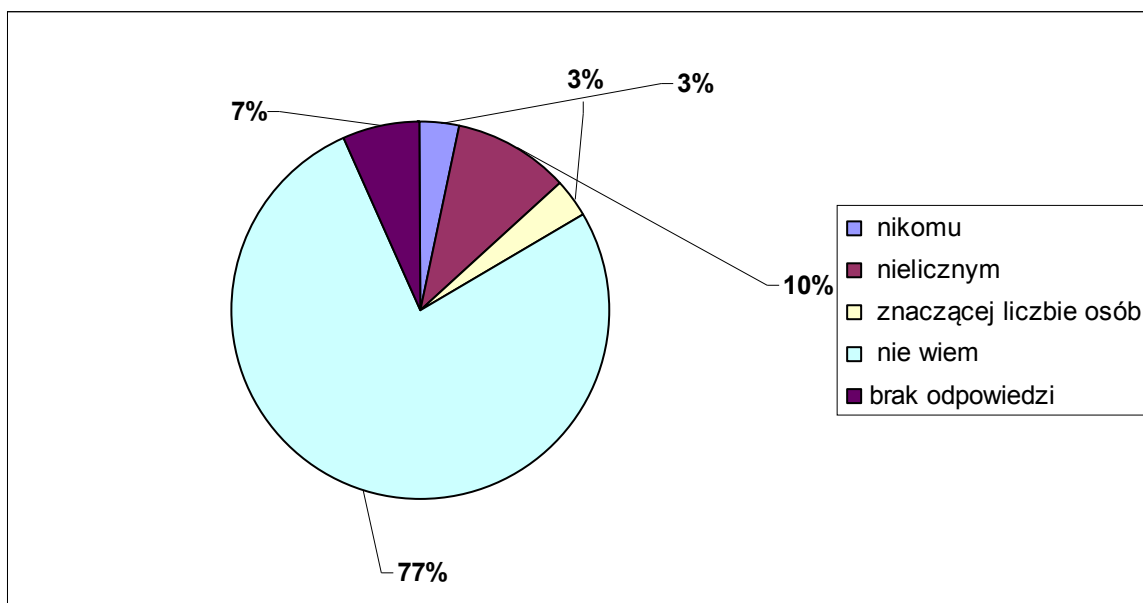
kilka razy	0
1 raz	2
nigdy	22
nie wiem, nie pamiętam	4
brak odpowiedzi	2

1. 73% pedagogów nigdy nie spotkała się z sytuacją, w której uczniowie wykorzystaliby Internet albo telefon komórkowy, przeciwko nim.
2. 7% stwierdziło, że sytuacja, w której uczniowie wykorzystali Internet lub telefon przeciwko nim zdarzyła się 1 raz. Taki sam procent badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.
3. 13% przyznaje, że nie wiem czy taka sytuacja miała miejsce.

8. Ilu osobom z Rady Pedagogicznej zdarzyło się doświadczyć negatywnych działań ze strony uczniów realizowanych przy wykorzystaniu nowych technologii?

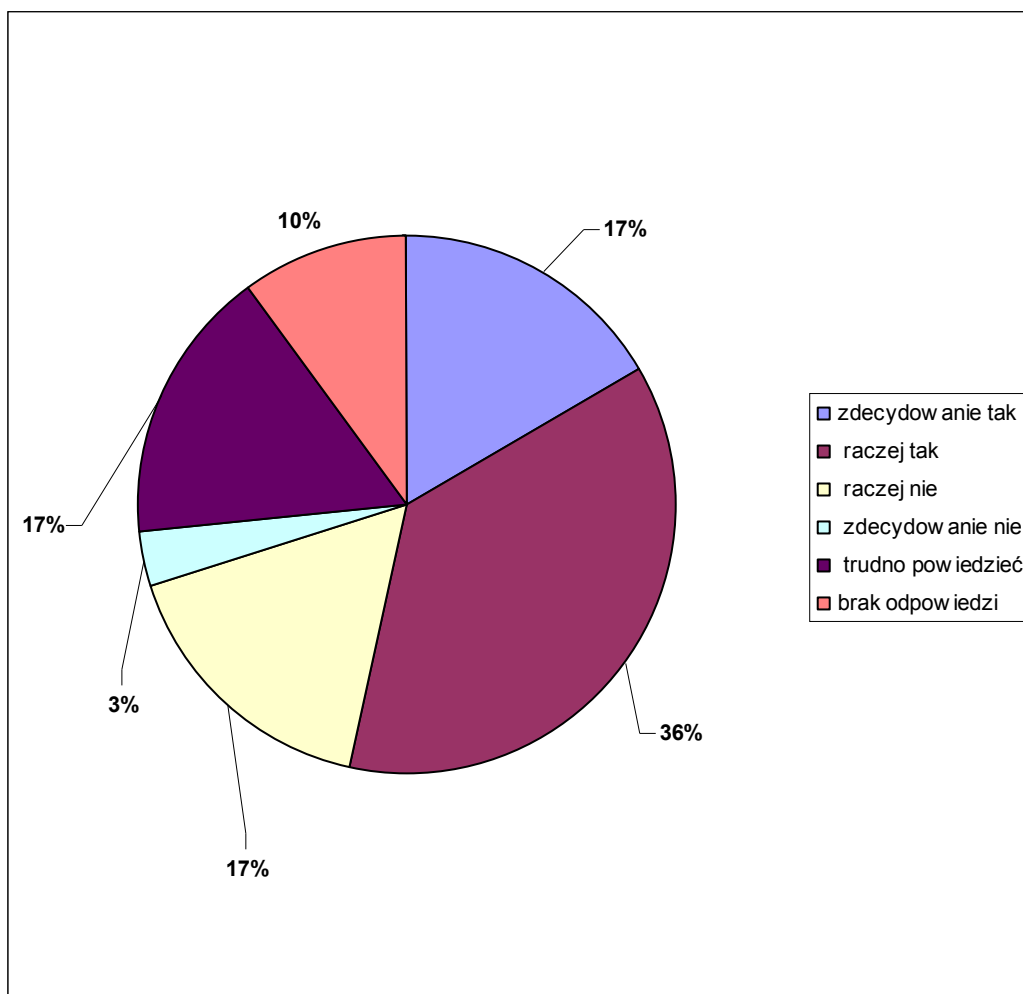
nikomu	1
nielicznym	3
znaczącej liczbie osób	1
nie wiem	23
brak odpowiedzi	2

1. Zaledwie 3% respondentów jest przekonana, że nikt z nauczycieli nie doświadczył negatywnych działań ze strony uczniów przy użyciu nowych technologii. Taki sam procent respondentów stwierdziło, że znacząca liczba osób doświadczyła negatywnych działań ze strony uczniów.
2. 10% badanych zaznaczyło, że nieliczne osoby z Rady Pedagogicznej doświadczyły negatywnych działań ze strony uczniów.
3. 77% wskazało odpowiedź „nie wiem”.
4. Podczas spotkania nauczycielskiego należy poruszyć omawiany temat i ustalić czy taka sytuacja miała miejsce w szkole, a jeśli tak, to jakie działa zostały podjęte oraz czy sprawdziły się w zaistniałej sytuacji.

9. Czy masz poczucie, że kompetencje komputerowe Twoich uczniów przewyższają umiejętności niektórych nauczycieli w tym zakresie?

zdecydowanie tak	5
raczej tak	11
raczej nie	5
zdecydowanie nie	1
trudno powiedzieć	5
brak odpowiedzi	3

1. 17% respondentów stwierdza, że kompetencje komputerowe uczniów zdecydowanie przewyższają umiejętności nauczycieli w tym zakresie.
2. 36% pedagogów uważa, że ich podopieczni raczej posiadają większą wiedzę komputerową niż oni sami.
3. 17% nauczycieli twierdzi, że uczniowie raczej nie posiadają większych umiejętności komputerowych niż nauczyciele. Taki sam procent badanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.
4. Jedynie 3% pedagogów twierdzi, że uczniowie zdecydowanie nie posiadają większej wiedzy komputerowej niż oni sami.
5. 10% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Podsumowanie

Zjawisko cyberprzemocy oraz potrzeba eliminowania go są cyklicznie wskazywane jako jeden z wymagań stawianych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w zakresie nadzoru pedagogicznego oraz strategicznych celów na kolejne lata szkolne. Z tego powodu konieczne jest, aby każdy nauczyciel i wychowawca wzmocnił swoje kompetencje na temat szerokokorozumianej cyberprzemocy. Dodatkowo podczas spotkania z rodzicami uczniów niezbędne jest przeprowadzenie spotkania informacyjno-edukacyjnego o tej tematyce. Pamiętajmy, że to właśnie nauczyciele i rodzice są osobami, które mogą i powinny pomóc w sytuacji zaistnienia problemu. Warto, aby dowiedzieli się w jaki sposób rozmawiać o zagrożeniach płynących z użytkowania nowych mediów, jak rozpoznawać sygnały pojawienia się problemu oraz w jaki sposób reagować kiedy ich dziecko stanie się ofiarą, świadkiem bądź sprawcą przemocy elektronicznej.

Niezbędne jest również zapoznanie uczniów placówki z omawianą tematyką ponieważ analiza badania wskazuje na braki w ich wiedzy i świadomości. Uczniowie często traktują swoje czyny w sposób lekceważący, tzn. nie zdają sobie sprawy, że nawet najmniejszy żart wykonany za pośrednictwem Internetu czy SMS może doprowadzić do prawdziwej tragedii. Z tego powodu warto rozwijać spostrzeganie, odczuwanie, przeżywanie oraz mówienie o swoich emocjach. Konieczne są działania wychowawcze oraz uwrażliwienie podopiecznych na zjawisko poprzez rozwijanie zdolności do empatii z innymi ludźmi. Wymagane jest również budowanie i podtrzymywanie zaufania na linii młody człowiek – osoba dorosła (tj. nauczyciel, wychowawca, rodzic). Każdy uczeń musi być świadomy, że niezależnie od tego jaki problem go trapi, ma prawo zgłosić się z nim po wsparcie, a pomoc taką zawsze otrzyma.

Wnioski:

1. Uczniowie korzystają ze wszystkich urządzeń nowych technologii. Zdecydowana większość uczniów korzysta z nowych mediów oraz dostępnych za ich pośrednictwem zasobów tj. strony internetowe, fora internetowe, portale społecznościowe, telefony komórkowe.
2. Skala zjawiska agresji elektronicznej wśród uczniów naszej szkoły jest znikoma. Analiza uzyskanych wyników z przeprowadzonej ankiety wśród uczniów (analizując pytania od 4 do pytania 18) dotyczyła bycia sprawcą oraz ofiarą różnych form cyberprzemocy. W zależności od formy przemocy elektronicznej wyniki wahają się od 0 do czasem 24% wskazań uczniów, którzy mieli z nią bezpośrednią styczność.
3. Najczęściej pojawiającą się formą agresji elektronicznej jest obrażanie podczas gier online (24%), wyzywanie na czacie internetowym (10%), wyzywanie w Internecie (8%).
4. Ankietowani uczniowie przyznali, że najczęściej sprawcami wyżej wymienionych zachowań są rówieśnicy z klasy (23%), znajomi z podwórka (18%) lub osoby całkowicie przypadkowe/nieznajome (11%).
5. Mniej niż połowa nauczycieli (39%) interweniowało w sytuacji agresji elektronicznej, w której uczestniczyli uczniowie naszej szkoły.

6. Zdecydowana większość nauczycieli (73%) nie doświadczyła sytuacji, w której uczniowie wykorzystaliby Internet lub telefon komórkowy.
7. Pytania dotyczące ustalonych zasad korzystania z Internetu i telefonów komórkowych na terenie szkoły oraz prowadzonych zajęć na temat bezpiecznego korzystania z Internetu pokazały, że nie wszyscy uczniowie są świadomi istniejących zasad na terenie placówki, a 37% uczniów uważa, że szkoła nie prowadzi zajęć dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
8. Ankietowani uczniowie stwierdzili, że rodzice nie sprawdzają ich aktywności w sieci (55%), jedynie 25% rozmawia z rodzicami o tym, co robią w Internecie. 36% przyznaje, że w domu są ustalone zasady korzystania z Internetu i są one egzekwowane przez rodziców.
9. Szkoła posiada procedury w zakresie radzenia sobie z przypadkami agresji elektronicznej z udziałem uczniów szkoły.

Rekomendacje:

1. Kontynuować pedagogizację rodziców na temat profilaktyki uzależnień, np. poprzez spotkanie ze specjalistami (pedagog /psycholog /psychoterapeuta).
2. Podjąć działania zmierzające do uświadomienia rodzicom ich roli w zakresie profilaktyki działań przeciwko agresji elektronicznej (zebrania z rodzicami).
3. Kontynuować skuteczne uświadamianie uczniom i rodzicom skutków prawnych i dyscyplinarnych wynikających z stosowania cyberprzemocy (zaznajomić z treścią art. 190 KK/ gazetki klasowe, lekcje z wychowawcą).
4. Eliminować negatywne zjawiska dotyczące agresji elektronicznej poprzez: pogadanki, prezentacje.
5. Należy rozważyć podniesienie kompetencji informatycznych grona pedagogicznego - przynosi to korzyść zarówno dla profilaktyki cyberprzemocy, jak i zwiększa efektywność pracy nauczycieli z komputerem.